

СТАНОВИЩЕ

от

проф. д-р Даниела Николаева Кох-Кожухарова,

2.1. Филология /Литература и цивилизация на Испания и Испаноамерика и съвременен испански език/, ръководител катедра "Чужди езици и приложна лингвистика", факултет „Международна икономика и политика”, УНСС,

Член на научно жури с председател доц. д-р Татяна Маринкова-Пантева, ФКНФ, СУ, утвърдено от Ректора на СУ със заповед № РД 38-58/23.01.2018г. **за придобиване на образователна и научна степен “доктор” от Николай Боянов Тодоров, редовен докторант по професионално направление 2.1 Филология** (Литература на народите на Европа, Америка, Азия, Африка и Австралия – Западноевропейска литература).

Съгласно решение на научното жури и във връзка със заповед № РД 38-57/23.01.2018г. на Ректора на СУ публичната защита на дисертационния труд на докторант Николай Боянов Тодоров на тема **„Поезията на испаноамериканския аваргадизъм между двете световни войни (кризи и трансформации в творчеството на Висенте Уидобро и Сесар Валехо”** ще се проведе на **09.05.2018 г. от 14.00 ч. в Зала 1, Ректорат.**

Дисертационният труд е обсъден и предложен за публична защита на заседание на Катедрата по „Теория на литературата” към Факултета по Славянски филологии на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ от 22.12.2017 г. и се състои от увод, осем глави, заключение и библиография. Общият му обем възлиза на 304 страници, в т.ч. 21 стр. библиография с над 300 заглавия на български, испански, английски, френски и немски език.

На всички членове на научното жури е предоставен пълен комплект от всички необходими документи за публичната защита, в т.ч. заповеди на Ректора на СУ, протокол от първото заседание на научното жури от 31.01.2018 г., автобиография на докторанта, автореферат в обем от 27 стр. и копие от дисертационния труд в обем от 304 страници.

Кратки биографични данни и някои професионални изяви

Николай Тодоров е роден на първи януари 1982 г. През 2000 г. завършва 164-та гимназия с преподаване на испански език „Мигел де Сервантес” в София. През 2005 г. става магистър по „Международни отношения” в Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски”, а от 2005 до 2007 г. изучава история на литературата, антропология, културология и чешки език във факултета по „Славянски филологии” отново в СУ.

Професионалната си дейност на Николай разгръща в областта на преподаването, журналистиката, превода на художествена литература и документи от и на български, испански и английски език. Понастоящем Тодоров е щатен учител по български език и литература в ЧСОУ „Ръорих” в София, а през изтеклата 2016/17 академична година беше хоноруван преподавател по испански като втори чужд език на студенти в бакалавърска степен, специалности „Икономика на туризма” и „Политология” в УНСС, задача, с която се справи блестящо благодарение на магистърската си титла по „Международни отношения” и призиванието да преподава, освен задължителното владеене на испански език, придобито от него в една от най-елитните гимназии у нас.

Впечатляващи са и преводите на художествена литература, вече направени от един толкова млад изследовател, международник и преводач - открояват се тези на Лорка, Неруда, Унамуно, Бароха, Антонио Мачадо, Октавио Пас, Оскар Уайлд и Едгар Алан По, сред много други.

За мен Николай Тодоров е рядък случай на интелектуалец ренесансов тип в нашето съвремие, маркирано от глобализацията, съвремие на пост-истината и консуматорското общество. Горда съм, че съвременна България роди и образова Николай Тодоров, радвам се, че той живее и работи в и за България, българската младеж и българската култура.

Владеене на чужди езици

Николай Тодоров е полиглот, като освен родния си български език, който преподава на средношколци, той е преподавал и испански език, който усвоява в ГПИЕ ”Мигел де

Сервантес” и впоследствие придобива международно признатия сертификат *D.E.L.E.*, ниво C1/C2 в отделните му компоненти. Английският, друг работен език на Годоров, също е на ниво C1, със сертификати *TOEFL* и *SAT*. Николай владее/ползва още руски на ниво C1/B1 и френски език, съответно на ниво B2/A2, ползва и чешки език.

Публикации по темата на дисертацията

„Корени и корони: перуанската поезия от Гонсалес Прада до Вайехо“ (подбор, превод, предговор и бележки), София, ИК Гутенберг, 2016. „Фигура на гранични времена“ (въведение), В: Кастро, Росалия де, „На бреговете на Сар“, София, ИК Гутенберг, 2015, стр. 5-16. „Испания в сърцето“ (въведение), В: Лорка, Федерико Гарсия, „Вълнения“, София, ИК Гутенберг, 2014, стр. 7-40. „Силата на съмнението“ (въведение), В: Унамуну, Мигел де, „Изгнаници на този свят“, София, ИК Гутенберг, 2014, стр. стр. 9-32.

Обща характеристика на дисертационния труд

Първа и втора глава са посветени на зараждането и възхода на модернизма, като зората на авангардизма изгрява през призмата на значими фигури в испаноезичната поезия и европейската естетика като Марти, Рубен Дарио, Стефан Маларме, Едвард Мунк и други. Годоров обръща специално внимание на успоредността в развитието на поезията на два романски езика - испански и френски, като умело ни препраща към руската и английската литература, акцентира върху личните кризи при отделните творци, осезаеми в произведенията им.

Николай на свой ред поставя и въпроса за модернизма в испаноезичната литература, като подчертава факта, че повечето теоретици на модернизма и авангардизма са същевременно писатели, а не малко от тях и поети. Това важи и за представителите на *Поколението от 98-а година* и *Поколението на 27-а* в Испания, като латиноамериканските автори за първи път не остават по-назад, напротив, с Хосе Марти и Рубен Дарио, Хосе Енрике Родо и Педро Енрикес Уреня галеоните се завръщат.

В трета глава се обобщава събраната информация в първите две обемни глави, очертали вече теоретичната рамка на изследването и въвели ключови понятия и факти, свързани с модернизма. Разполагайки удачно тази глава в историческия контекст, Тодоров анализира поезията на авангардизма като емиграционна поезия и разглежда срещата между чужденеца като такъв и приемната му среда, среща, неминуемо пораждаща вътрешни конфликти с оглед осмислянето идентичността на твореца.

Четвърта глава е посветена на възникването на авангардизма и последвалите кризи и трансформации. Проследява се взаимодействието на европейския и латиноамериканския авангардизъм. Най-високият връх на авангардизма в световен мащаб, обхващащ приблизително от 1909 до 1939 г. е маркиран с многото реформи не само в сферата на естетиката, но и на политиката. **В пета глава** Тодоров синтезира вече изложеното за авангардизма, с отправна точка *футуризма* в европейското му измерение - манифестът на Маринети датира от 1909 г., когато на световната сцена излиза, със сборника „Сантиментален лунарий“ на Леополдо Лугонес, латиноамериканският авангардизъм.

В шеста глава е концентриран основният принос на настоящата дисертация, тъй като в нея Тодоров прави опит за цялостна типологизация на авангардизма. Проследени са причините за трансформационните процеси, които често, но не задължително се оказват външни за творците събития. **В седма и осма глава** докторантът разглежда личността и делото на Висенте Уидобро и Сесар Валехо в Латинска Америка (предимно Чили и Перу) и Европа (предимно Франция и Испания). Отделено е особено внимание на идеологическото лутане, характерно за Европа и Латинска Америка през 30-те години на XX век, както и на търсенията при двамата поети, явяващи се централни обекти на изследване в настоящата дисертация. **Деветата**, последна глава Тодоров избира да посвети на взаимодействието между латиноамериканската емиграция в Париж и Мадрид в лицето на Висенте Уидобро и Сесар Валехо, както и на разцвета на поезията в Испания в годините между Първата и Втората световна война на *Поколението от 27-а*.

Оценка на приносите в дисертационния труд

В автореферата си Тодоров е очертал седем приноса с теоретичен и научно-приложен характер /стр. 24/, които оценявам положително. Дисертацията е първото обстойно изследване в България на творчеството на Сесар Валехо и Висенте Уидобро, като за мен се явява от особен интерес разглеждането на трудностите при превода от страна на един вече утвърден преводач, както и разглеждането на рецепцията на авангардната латиноамериканска поезия у нас и проследяването на взаимодействията с водещи идеи и движения от епохата. Тодоров си поставя за задача и успява на свой ред да проследи и връзката на поезията на испаноамериканския авангардизъм с френската поезия – всепризнато е, че испаноезичните поети, заплени от френската столица, играят активна роля в трансформацията на естетическите идеи, дори творят на френски език. За мен приносен се явява и фактът, че изследването в областта на теорията на литературата се прави от преводач, чиито опит му позволява да познава реалните трудности в превода на поезия, да прави хронологични съпоставки и да дава обективна оценка, загърбил националния нихилизъм, характерен за някои наши интелектуалци – „Главният недостатък, който може да се посочи при /превода на/ двете антологии на Сесар Валехо, е не толкова недостигът на лингвистични познания или стихотворчески умения, колкото безусловното съобразяване с руската преводаческа традиция, която често и до голяма степен „лиризира“ преводите и „изглажда“ умишлените нарушавания” – стр. 16.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ Трудът е дисертабилен. Поздравявам научния ръководител на докторанта доц. д-р Цветана Хубенова за постигнатите резултати в това мащабно изследване и препоръчвам дисертацията за печат. Убедено подкрепям пред почитаемото научно жури на СУ „Св. Климент Охридски” присъждането на Николай Боянов Тодоров, редовен докторант, на образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 2.1. Филология (Литература на народите на Европа, Америка, Азия, Африка и Австралия – Западноевропейска литература).

31.03.2018, Берлин

